

Lietuviai Airijoje

Eglė Pastarnokienė

Daugiau lietuvių į smaragdo šalį Airiją – salą, kurios rytinius krantus skalauja Airijos jūra, o vakarinius – nenuspėjamas Atlanto vandenynas, pradėjo važiuoti apie 1999–2001 metus, o daugiausia jų atvyko po 2004 m. gegužės 1 d., Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą.

Gyvenant nelietuviškoje aplinkoje buvo noras bendrauti savo gimtąja kalba, kildavo įvairių klausimų, kuriuos lengviau būdavo išsiaiškinti gimtąja kalba. Atsiradus poreikiui buvo įkurtas pirmasis internetinis puslapis, skirtas lietuviams, gyvenantiems Airijoje, bei virtuali Airijos lietuvių grupė *yahoo.com*. Daugėjant virtualių klubo narių, kilo noras susipažinti, bendrauti ir veikti kartu ne tik virtualiai, puoselėti lietuvių bendruomenę, padėti integruotis tik atvykusiems, daugiau papasakoti Airijos gyventojams apie Lietuvą, jos istoriją, tradicijas bei papročius.

2005 m. ankstyvą pavasarį buvo įkurta Airijos Lietuvių Bendruomenė (Lithuanian Association in Ireland), kuri yra Airijoje juridškai įregistruota ne pelno siekianti organizacija, neturinti įstatinio kapitalo, veikianti pagal savo įstatus ir Airijos Respublikos įstatymus. Airijos Lietuvių Bendruomenei (ALB) vadovauja pirmininkas, ne pirmus metus juo yra renkamas nenuilstantis Arūnas Teišerskis, kupinas entuziazmo, iniciatyvumo ir motyvacijos kurti ir puoselėti bendruomenę. ALB yra sudaryta iš regioninių bendruomenių, tad kiekvienas registruotas ALB narys pagal savo gyvenamąją vietą Airijoje priklauso kurio nors vieno regiono bendruomenei. Regiono bendruomenė savarankiškai vykdo savo veiklą, šaukia narių susirinkimus, renka regiono bendruomenės pirmininką. ALB jungia ir vienija visus Airijoje gyvenančius lietuvius, kviesdama juos į įvairius organizuojamus renginius ne tik Dubline, bet ir visoje šalyje.

ALB iniciatyva yra organizuojamos įvairios akcijos, turinčios atgarsį ne tik pačioje Airijoje, bet ir Lietuvoje bei pasaulyje. Dėl dvigubos pilietybės išsaugojimo daugiau kaip prieš 10 metų buvo inicijuota akcija „Mes norime būti Lietuvos piliečiais“, kadangi po tuometinio LR Konstitucinio teismo sprendimo lietuvių vaikai, gimę ne Lietuvoje ir gimdami įgiję kitos šalies pilietybę, sulaukę

pilnametystės būtų netekę teisės būti ir Lietuvos Respublikos piliečiais. Gal būtų ir ši akcija kiek prisidėjo prie politikų ir teisininkų sprendimo dar kartą išnagrinėti tuo metu esančią situaciją ir priimti sprendimą, kuriuo vaikai, gimę ES ar NATO šalyse, jei vienas iš tėvų yra Lietuvos pilietis, sulaukę pilnametystės turės galimybę išsaugoti ir Lietuvos pilietybę. Galimybė išsaugoti Lietuvos pilietybę yra svarbi ir Airijoje gyvenantiems šių vaikų tėvams, kurie įgiję Airijos pilietybę netenka Lietuvos pilietybės.

Viena pirmųjų Airijoje susikūrė Dublino Lietuvių Bendruomenė. Oficialiai ALB Dublino regionas buvo įvardintas 2005-aisiais metais pirmojo ALB suvažiavimo metu. Dublino Lietuvių Bendruomenė yra neatsiejama ALB dalis. Kadangi Airijos Lietuvių Bendruomenė pradėjo kurtis pačioje šalies sostinėje, dažnas Dublino Lietuvių Bendruomenės aktyvistas yra ALB tarybos, administracijos ar aktyvo narys. Bendruomenės nariai nuo pat pirmųjų įsikūrimo dienų organizuoja didelius saviveiklinius renginius, koncertus, parodas, mugės, aktyviai renkasi palaikyti lietuvių sportininkų svarbių varžybų ne tik patiems sportininkams, bet ir visiems lietuviams, metu. Kiekvieno mėnesio pirmo ketvirtadienio vakarą sueina į Dublino senamiestyje esančią užieigą šiltam pabendravimui. Tuose susitikimuose visada yra laukiami ne tik Dubline gyvenantys lietuviai, bet ir kituose Airijos vietovėse įsikūrę tautiečiai bei į Airiją atvykę svečiai. Jau beveik dešimt metų šiam skyriui vadovauja Dublino lietuvių siela Rasa Raižienė. Rasos iniciatyva keletą kartų per metus yra rengiami poezijos vakarai, kurie sulaukia didelio poezijos mylėtojų susidomėjimo. Teminių vakarų metu yra skaitomos įvairių poetų eilės, atliekamos dainos.

Labdaros vakaras „Mansion House“, 2013 m.

Dubline gyvenančių lietuvių iniciatyva 2014 metų rudenį buvo įkurta Airijos lietuvių labdaros organizacija „Airijos lietuviams rūpi“. Pagrindinis organizacijos tikslas yra rūpintis vaikų, sergančių vėžiu, gerove ir suvienyti Airijos lietuvius, įmones bei organizacijas, galinčius padėti, paremti ir būti tuo centru, į kurį gali kreiptis pagalbos ieškantys, finansiškai remti onkologinėmis ligomis sergančius vaikus ir jų šeimas, padėti likimo nuskriaustiems mažiesiems, pildyti jų svajones. Organizacija glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvoje esančia „Mamų unija“, kuri rūpinasi mažaisiais onkologiniais ligoniais Lietuvoje. Organizacija jau turi savo tradicinį renginį – labdaros vakarienę, kuri šiemet buvo surengta jau ketvirtą kartą, ir kasmet jos populiarumas vis auga. Prieš kelis mėnesius ketvirtus savo veiklos metus pradėjusi skaičiuoti organizacija įvairių renginių metu yra surinkusi netoli vieno šimto tūkstančio eurų, už tuos pinigus padėjusi įsigyti vaistų, slaugos priemonių, lėšas skyrusi „Mamų unijos“ projektui „Palata – nebūtinai balta!“ – palatos renovacijai vaikų onkohematologijos skyriuje Santariškėse, mažųjų ligonių gydymui ar jų svajonių išpildymui. Juk kaip yra svarbu jausti ir žinoti, kad kovoje su liga nesi paliktas vienas, kad esant bėdai padės ir visai nepažįstami, kurių dėka kovoti ir nugalėti ligą bus lengviau.

Airijoje gyvenantys tautiečiai po darbų ar mokslų ne tik mielai lankosi dažnai į

Airiją atvykstančių atlikėjų iš Lietuvos koncertuose, spektakliuose, bet ir patys mėgsta kurti. Dažną savaitės vakarą skuba į „Mažajame Dublino teatre“ ar teatre „Alternatyva alternatyvai“ statomų spektaklių repeticijas, o savaitgaliais savo spektaklius rodo Dublino ir kitų miestų gyventojams. Jau daugiau kaip dešimt metų lietuvių liaudies dainą ir šokį mylintys lietuviai yra susibūrę į lietuviško folkloro grupę „Lietuviškas dobilas“. Kolektyvas mielai rengia pasirodymus ambasadoje, mugėse, festivaliuose. Ne vienus metus lietuviai dalyvauja teatralizuotame šv. Patriko parade, kuris kasmet vyksta kovo mėnesį Dubline. Nuo tautiečių Dubline neatsilieka ir kituose miestuose bei miesteliuose gyvenantys lietuviai, ne viename parade galima pamatyti plevėsuojančias trispalves tarp parado dalyvių, išgirsti lietuvišką melodiją ar pamatyti akiai mielą vaizdą – lietuvi, pasipuošusį lietuviškais tautiniais rūbais.

Folkloro grupė „Lietuviškas dobilas“

Išsibarstę po akmenuotąją Airiją lietuviai, kad nebūtų kaip tie vieniši akmenys kalnuose, buriasi į vietines lietuvių bendruomenes savo grafystėse. Tai padeda būnant toli nuo Lietuvos puoselėti tradicijas, bendrauti gimtąja kalba, praplėsti draugų ratą. Organizuoja renginius, mini atmintinas Lietuvai dienas, švenčia šventes, integracinių projektų metu ne tik sužino Airijos istoriją (kuri ne mažiau

turtinga ir išpūdinga nei Lietuvos, o kartais net atrodo, kad kalbama apie tą pačią šalį – kiek daug panašumų tarp Airijos ir Lietuvos istorijų), bet ir supažindina airius su Lietuva, jos istorija, papročiais, tradicijomis. Daug renginių yra organizuojami bendrai su vietinėmis airių ar kitomis imigrantų bendruomenėmis. Tradiciniu tapo nuo 2004 metų lietuvių, gyvenančių Mėjo (Mayo) grafystėje, organizuojamas šąskrydis „Mums vis dar reikia sparnų....“, skirtas paminėti Amerikos lietuvio piloto Felikso Vaitkaus skrydžio per Atlantą metinėms. 1935 m. rugsėjo 23 d. Feliksas Vaitkus, lėktuvu „Lituanica II“ perskridęs Atlanto vandenyną vienas, dėl blogų oro sąlygų buvo priverstas nusileisti Balinrobo apylinkėse, Mėjo grafystėje. Tai yra svarbus istorinis įvykis, kuris išgarsino Lietuvos vardą visame pasaulyje.

Nuo 2005 metų Airijoje gyvena lietuvių kunigas kapelionas Egidijus Arnašius. Kiekvieną sekmadienį kunigas aukoja šv. Mišias vienoje iš Dublino bažnyčių, suteikia Krikšto, Pirmos Komunijos bei Santuokos sakramentus. Kunigas daug keliauja po Airiją tam, kad po visą Airiją išsibarstę lietuviai turėtų galimybę išgirsti Dievo žodį gimtąja kalba, prieš Vėlines maldoje prisiminti jau išėjusius amžinybėn brangius žmones, stengiasi, kad per didžiąsias metų šventes lietuviai galėtų įsigyti kalėdaičių, kasmet išleidžia Katalikų kalendorių, skirtą Airijoje gyvenantiems lietuviams, noriai ir aktyviai dalyvauja Airijos lietuvių bendruomeniniame gyvenime.

Džiugu, kad Airijos lietuvių džiaugsmai ir bėdos rūpi ne tik jiems patiems, bet ir Lietuvos ambasadoriui Airijoje bei ambasados darbuotojams. Keičiasi ambasadoriai, tačiau pagrindinis ambasados tikslas – garbingai atstovauti savo šaliai bei jos piliečiams, būti arčiau jų, jiems pagelbėti – nesikeičia.

Bėga metai... Lietuviai vis labiau įsitvirtina šioje smaragdo saloje, jų galima sutikti visur: ne tik gatvėje ar viešajame transporte, tačiau ir dirbančius bankuose, gydymo įstaigose, parduotuvėse, kirpyklose ir pan. Dubline kepama lietuviška duona, kurios galima įsigyti per visą Airiją pabirusiose lietuviškų prekių parduotuvėse. Lietuvių auksarankių darbais žavisi ir noriai jų įsigyja ne tik lietuviai. Mūsų tautiečiai vietinių gyventojų yra gerbiami už darbštumą, draugiškumą, gerą būdą. Lietuviai kuriasi ir kuria šeimas, čia gimsta jų vaikai. Mažieji kaip ir lietuviai būtų, tačiau savo namais jau vadina Airiją, pagrindinė jų kalba – anglų, jie įsilieja į daugianacionalinę visos Airijos gyventojų bendruomenę. Ir kaip smagu, kai ši – Airijoje gimusi ir auganti jaunoji karta – noriai mokosi savo tėvų ir senelių gimtosios kalbos, lanko savaitgalines lituanistines mokyklas.

Pirmoji Airijoje lituanistinė mokykla Dubline gyvenančių lietuvių iniciatyva bei aktyviai padedant ir palaikant tuometinei Lietuvos ambasadorei Airijoje JE Izoldai Bričkovskienei duris atvėrė 2004 m. rugsėjo mėnes. Tai buvo Dublino lituanistinė mokykla „4 vėjai“, po metų į klases vaikus pakvietė Kavano (Cavan) mieste įkurta lituanistinė mokykla „Gintarėliai“, 2007 m. Monachano (Monaghan) miesto lituanistinė mokykla „Lietuvos vaikai“. Šiuo metu Airijoje yra arti dešimties lituanistinių mokyklų, apie kurių veiklą plačiau papasakosiu kitame straipsnyje.

Renatos Dapšytės nuotraukos

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.